

Nordic Conference on Foster Care – Qitornarsiat pillugit Nunat Avannarliit ataatsimeersuarnerat – Nordisk konference inden for plejebørnsområdet 8. – 9. september 2008 Nuuk, Greenland

Arrangeret af: Nuummi ilaqtariit qitornarsiallit peqatigiiffiat (Plejefamiliernes Lokalforening i Nuuk) i samarbejde med NOFCA – Nordic Foster Care Association. Læs mere om Plejefamiliernes Lokalforening Nuuk her: www.plejefamilierne.gl .

Formål

Det overordnede formål med konferencen er at der laves anbefalinger til forbedring af forholdene for børn og unge der er anbragt uden for hjemmet og plejeforældrene. Ud fra de nordiske landes oplæg skal der indsamles konkrete og realistiske forslag til fremtidige indsatser og tiltag på lovgivningen omkring anbragte børn og unges rettigheder, udvikling og trivsel og plejeforældrenes ansvar. Dette ligeledes med henblik på, at de mennesker, der arbejder med børn og unge lever op til den grønlandske lovgivning og FN's Børnekonvention.

Organisation

Landsstyremedlem for Familie og Sundhed Arkalo Abelsen åbnede konferencen med en tale omkring hvad der rører sig på plejefamilieområdet i Landstinget. Den næste taler var Nuuks borgmester, Nikolaj Heinrich. Han fremhævede vigtigheden af tværfagligt samarbejde på tværs af de forskellige kulturer konferencens deltagere repræsenterede.

Konferencen varede i alt 2 dage. Den første dag handlede om viden omkring de nordiske landes plejefamilieområde. Der var 7 oplæg fra Sverige, Island, Færøerne, Grønland, Finland, Norge og Danmark. På den anden konferencedag var der gruppearbejde blandt deltagerne ud fra den første konferencedag. Dagen afsluttedes med opsamling af anbefalinger og konkrete initiativer inden for plejebørnsområde.

MIPI – Videnscenter om børn og unge deltog til den første konferencedag.

Det faglige indhold

Nuuk

Konferencedag 1 handlede meget om viden på plejefamilieområdet i nordiske lande og Grønland. Dertil var der også beskrivelser af plejefamilieordninger i de forskellige lande.

Ellen Sofie Chemnitz fra Plejefamiliernes lokalforening Nuuk forklarede baggrunden for konferencen, og fortalte om Grønlands medlemskab i Norden, et medlemskab der har til formål at skabe bedre vilkår for plejefamilier i Grønland. Det er svært at skabe fokus på plejefamilieområdet pga. fokus på mange andre f. eks. råstof og klimaproblematikker, der spiller en stor rolle på den grønlandske politiske arena. Der er et ønske om, at der skabes flere lokalforeninger for plejeforældre i hele Grønland så at det bliver til en stærkere instans.

Sverige

Sveriges repræsentant fortalte om deres forenings indflydelse på plejebørnsområdet samt hvordan de rekrutterer plejeforældre.

Der er omkring 15.000 plejebørn i Sverige, hvor 10.000 af dem er langtidsanbragte og ca. 5000 er kort-tidsanbragte. Der er en forening i Helsingborg, der arbejder med at skaffe og uddanne plejeforældre. Det er en udfordring at skaffe plejefamilier. Metoden til at rekruttere plejeforældre er at opspore familier via telefonopringninger. Når et par er interesseret, er der besøg og forklaringer på hvordan det er at være plejeforældre og man prøver dermed også at holde kontakten med parret ved at vise interesse for dem. Der er tværfagligt samarbejde med forskellige instanser mellem politiet, de sociale forvaltninger og andet for at finde de rette plejefamilier. Metoden til at finde ud af om de kommende plejeforældre, er de rette, er at interviewe familiemedlemmerne hver for sig. Man prøver at finde ud af hvordan de ser på det at være forældre. Foreningen vurderer ligeledes om familien kan blive plejeforældre – når det så dermed er besluttet at de skal være plejeforældre, tilbydes familien efteruddannelser og kurser omkring plejefamilieområdet. Foreningen fastholder en jævnlig kontakt med familien, og de foretager besøg hver 12. uge.

I Stockholm er der en selvstændig organisation der arbejder med anbragte børn og unge. Der er ansat 5 socialrådgivere og faciliteter til de ansatte. De arbejder for at forbedre vilkårene for anbragte børn og unge fra akut anbringelser, anbringelser hos plejefamilier og anbringelser i børnehjemmene. Anbringelse i børnehjem er den hyppigste anbringelsesform, som koster organisationen og andre offentlige instanser mange penge. Det er også organisationens overbevisning, at det er bedre at anbringe børn i plejefamilier end på børnehjem. Der er et par

problemstillinger som organisationen kæmper med, og det er anbringelser af halvstore børn og søskende. Ud over arbejdet med anbringelser af børn og unge i hele landet, så indsamler de også viden om og fakta om anbragte børn og unge. Det spænder bredt, og er alt fra sundhed til skolegang, familieforhold og meget andet der er relevant. Der er store forskelle i forhold for anbringelser af børn og unge. Blandt andet kan nogle af plejefamilierne stille krav for at have plejebørn, og der arbejdes på at man tilgodeser alle de impliceredes behov og ønsker. Der laves langsigtede handlingsplaner som samtaler med plejebørn og de bliver fulgt hele barndommen. Samtidig er der tværfaglige møder med relevante fagpersoner og nøglepersoner som følger med i status på området med anbringelser af børn og efterfølgende overvågning.

Der er max 4 anbringelser i skolehjem, hvor de anbragte derefter bliver anbragt i plejefamilier. 6 måneders anbringelse er den faktuelle anbringelses tid. De anbragte børns forældre ønsker det bedste for deres børn, så der er kontakt med biologiske forældre når dette er ønsket. Men generelt er der meget forskel i arbejdet med anbragte børn og unge i hele Sverige.

Island

I Island er det regeringen der har det overordnede ansvar for anbragte børn og unge, og kommunerne har pligt til at arbejde med det på det lokale niveau. Der findes en Child Protection Committee (Barnaverndarstofa – The Government Agency for Child Protection) der årligt laver en beretning for arbejdet om og med anbragte børn og unge. Dets primære rolle er: et rådgivende organ for Child Protection Committee på det lokale niveau hvad angår familiernes velfærd og koordination for at sikre børns sikkerhed; overvågning af Child Protection Committees arbejde; superviserer og overvåger institutioner og hjem som hører under regeringen; assistere Child Protection Committees med rekruttering af plejeforældre; støtter forskning og udvikling i arbejdet med og om børn og unges sikkerhed; tilbyder uddannelse og kurser om beskyttelse af børn.

Der er tre anbringelsesmåder, og det er følgende: midlertidig anbringelse, speciel anbringelse og permanent anbringelse. Barnaverndarstofa er et sted hvor komiteer rundt omkring på Island kan søge plejeforældre. Der er et ansøgningskema der skal bruges. Når plejeforældrene er fundet, gennemgår de et PRIDE program der er lavet til plejeforældrene. Det er inddelt i 10 sessioner, og andre faste procedurer. Det er et kursus i forberedelsen til at blive plejeforældre som skal ruste dem til at tackle den proces der er i forbindelse med at passe et plejebarn. Der er uddannede instruktører som gerne skal have været plejeforælder. Som det vigtigste skal kursisterne lære de 5 kompetencer som er: beskytte og give omsorg for børn, forståelse af børns stigende behov og identifikation af udviklingsforstyrrelser, at støtte forhold mellem børn og deres familie, at danne et trygt omsorgsfuldt forhold der skal vare resten af livet, og at arbejde som et professionelt medlem i et team. Når kurset er forløbet, er der evaluering og

endelige beslutninger bliver foretaget. Kurset er meget velorganiseret, og er nemt at følge og gennemføre. Plejeforældrene er meget glade for kurset fordi det rustet dem bedre til at tage sig af andres børn.

Færøerne

Færøerne er det land som ligner Grønland mest pga. der er hjemmestyre. På grund af, at der er kommet en børneværnslov, er det ikke længere kun kommunerne der skal sørge for anbragte børn og unge. Målgruppen er det ufødte barn og børn og unge op til 21 år. Der er en børneværnstjeneste som har børneværnsnævn og børneværnsadministration. Det hedder Barnavernsdarstoya og er interkommunalt. Det skal styrke og koordinere børneværnsarbejdet. Der er et tilhørende hovedbørneværnsudvalg som har til job for: at være et rådgivende organ for Landsstyret/Lagting, at vejlede, rådgive og undervise, at rådgive og vejlede døgninstitutionerne, at administrere en plejefamilieordning, at udvikle børneområdet og føre statistik. Der er disse foranstaltninger for plejefamilieområdet: aflastningsfamilier, akut familiepleje, foreløbig familiepleje (den er mest brugt), og varig familiepleje (som ikke er aktuel endnu).

Plejefamilieordningen indeholder: godkendelse af familier herunder med ren straffeattest, godt helbred, gode boligforhold og økonomiske forhold, forældrekompetencer. Barnets behov er den bestemmende faktor. Der er en ordning med vederlag og økonomiske forhold som er afhængig af sværhedsgraden og samkvemsret med den øvrige biologiske familie. Der er også støtte og undervisning til plejefamilierne og de plejer at have en prøveperiode på 1 år. De bruger også PRIDE-metoden. Der findes også en register over familier. Loven har eksisteret i to år nu, og det praktiske vedr. familieplejen er ikke helt på plads endnu.

Finland

I Finland er det National Research and Development Centre for Welfare and Health in Finland der har med anbragte børn og unge at gøre. Deres undersøgelser viser, at der gennem de sidste år er flere og flere der bliver anbragt. Der er ca. 16.000 anbragte børn og unge, hvoraf 5.000 af dem er anbragt i familiepleje. Der er også kommet flere hjem for anbragte børn. Der er 27 organisationer med 3700 medlemmer. Red Barnet er det eneste NGO der tilbyder service. Der er samtidig også stor regional forskel i anbringelser af børn og unge. Men plejefamilierne må højst have 4 skolebørn i deres hjem inkl. deres egne børn. De får løn og kompenseres for diverse udgifter. Den negative side ved familieplejen i Finland er, at der er få midler, begrænset information og der er mange anbragte der har specielle behov.

Der findes et andet center for børns velfærd i Finland som på engelsk hedder: Centre of expertise of Child Welfare. De arbejder med at opretholde og udvikle familieplejeområdet. De

udvikler metoder, materialer og skaber redskaber og laver forskning. De arbejder også for at skabe opmærksomhed omkring familiepleje og for at blive hørt.

Centret kender meget til plejebørns adfærd, og har skabt et projekt i metodeudvikling og udvikling af redskaber til arbejdet med disse børn. Resultatet af projektet er, at der er skabt grupper for jævnaldrende anbragte børn, en håndbog for gruppeledere, træningsprogram til gruppeledere og en redskabskasse. De bruger det for at opbygge børns selvværd, forebyggelse, give psykosocial støtte, skabe netværk og som er centreret omkring børn. De får positive oplevelser, som er med til at udvikle dem, og de bliver hørt! For plejeforældrene gives der mulighed for at forstå et barn, have støtte og dele viden og erfaringer med andre. De specifikke mål er: barnet skal udtrykke følelser, lære om tillidskonflikter og problemer med nærvær, forholde sig til tab og oplevelser, skabe selvtillid og identitet, lade barnet forstå at de ikke er alene, lære dem om at forholde sig til og kommunikere, lære konfliktløsning, lade barnet være et aktivt menneske og lade dem indgå i rutiner. De skal ligeledes lære at være kreative. De lærer dermed også at lave helende historier samt at få afslutning på noget.

Konsekvenserne ved disse er at anbragte børns følelsesliv udvikles, de starter en proces med at bearbejde, og skamfølelsen bliver mindre, færre symptomer, og de lærer at være mere sociale. De stoler på dem selv, og det er vigtigt at de bliver hørt. De fører til at de kan indgå i en terapiproces.

Norge

I Norge implementeredes FN's Børnekonvention i 2003, og The Child Welfare Act har eksisteret siden 1992. Der er en Child Welfare Service i alle kommuner. Der er en del institutioner for anbragte børn, og det er: Børn og unges hjem, institutioner for forældre og deres børn, bo- og arbejds-kollektiver, nødsituations og evalueringshjem.

Regeringen har besluttet, at det forsømte barn først skal hjælpes sammen med familien, og inden for familien. Men hvis barnet skal anbringes uden for hjemmet, foretrækkes familiepleje. Der er to former for familiepleje, og det er: almindelige plejefamilier, og familiepleje inden for familien. Der er flere specialiserede børnehjem, og det er: beredskabshjem, unge familier, familiehjem, og behandlingshjem.

Der er en ordning i Norge vedr. anbragte unge der er over 18 år. Det er en ordning for de 18-23-årige. Ordningen skal finde ud af hvornår den anbragte er klar til at tage vare på sit eget liv. De får hjælp til at finde bolig, og herunder også lære om økonomi etc. Men den anbragte kan også give sin mening til kende eller klage over sin sag, hvis vedkommende vil have forlænget sit ophold. En evaluering af plejebørn ønskes allerede ved 15-16 års alderen, fordi evalueringen sker alt for sent i Norge pt. Loven burde være strammere.

Danmark

Landsorganisation i familiepleje i Danmark er en NGO som blev dannet i 1896. Der er næsten konstant 15.000 børn og unge der er anbragt udenfor hjemmet. Deraf er 6.000 af dem anbragt i familiepleje. 10 % af de anbragte er tvangsforanstaltninger.

I kommunerne er der tværfagligt samarbejde med Børne- og unge udvalg, børnesagkyndige personer, og politikere, men fremtidig arbejde er et fagligt udvalg. Alle anbragte for et tilbud om en støtteperson.

Der er flere kategorier af børn der anbringes, og det er børn med fattigdomsproblemer (særligt indvandrerfamilier), sociale problemer, psykiske problemer, misbrugsproblemer, udadreagerende/kriminel adfærd, og handikappede. Der er problemer med de offentlige instanser, fordi man blander flere begreber sammen. F. eks. Familieplejekonsulenten, hvem repræsenterer vedkommende? Barnet, forældre eller organisationen? Der skal gerne arbejdes for, at der skal være en neutral person der skal adskille disse fortolkningsproblemer.

I Danmark skal plejefamilieordningen have et kvalitetsløft. Der er tre forslag og det er følgende: 1) - adskillelse af tilsyn og (omsorg)pædagogik, - bedre muligheder for støtte, supervision og akutberedskab, - roller skal defineres klart, - obligatorisk grunduddannelse, - obligatorisk netværksmedvirken. 2) Kvalitet i anbringelser: - visitation og matching, - barnets særlige behov og karakteristika, - plejeforældres kompetencer og karakteristika, - handleplan -> plan af indsatser og fokusområder, - klargøring af samarbejdspartnere (hvem gør hvad?). 3) Supervision, - Generel og specifik fordi det er billigere end at finde andre plejeforældre, - information til de lokale myndigheder, - netværksarbejde, - plejebørnsnetværk og grupper.

Afsluttende bemærkninger fra Plejefamiliernes lokalforening i Nuuk

Generelt er plejefamilieområdet i Grønland langt tilbage i forhold til andre nordiske lande. Det er ikke organiseret, og ønsket er at der kommer flere lokalforeninger og uddannelse til plejeforældre. Plejefamiliernes lokalforening i Nuuk ønsker, at der skal være mere fokus på anbragte børn i Grønland fra politikernes side.

Yderligere information:

Du kan se oplæg fra Norge, Sverige, Finland, Island, Danmark og Færøerne på www.plejefamilierne.gl .